

MOKYMŲ PROGRAMA

Kaip kūrybiškai ir kokybiškai įgyvendinti atnaujintą priešmokyklinio ugdymo programą?

PIRMA MOKYMŲ DIENA

Lektorės:

Dr. Audronė

Allan

Jūratė

Vileikienė

**Kvalifikacijos tobulinimas
kelyje į priešmokyklinio
ugdymo atnaujinimą**

Mokymų temos

I TEMA. Priešmokyklinio ugdymo kaitos kryptys: kas keičiasi, dėl ko keičiama? (4 ak. val.)

II TEMA. Kompetencijų **plėtotės** skirtingose ugdymo srityse **galimybės** (7 x 4 ak./val. = 28 ak./val.)

- SESG kompetencijos plėtotė;
- Kūrybiškumo kompetencijos plėtotė;
- Komunikacinės kompetencijos plėtotė;
- Pažinimo kompetencijos plėtotė;
- Pilietiškumo kompetencijos plėtotė;
- Skaitmeninės kompetencijos plėtotė;
- Kultūrinės kompetencijos plėtotė.

14.00 - 15.30

15.45 - 17.15

III TEMA. Priešmokyklinio ugdymo **planavimas** ir pasiekimų **vertinimas** dirbant pagal atnaujintą priešmokyklinio ugdymo programą (2 x 4 ak./val. = 8 ak./val.)

- Priešmokyklinio ugdymo planavimas dirbant pagal atnaujintą priešmokyklinio ugdymo programą;
- Priešmokyklinio ugdymo pasiekimų vertinimas dirbant pagal atnaujintą priešmokyklinio ugdymo programą.

PIRMOJI TEMA

Priešmokyklinio ugdymo kaitos kryptys: kas keičiasi, dėl ko keičiama?

1. **Kas ir dėl ko** keičiasi atnaujantoje priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje?
2. Priešmokyklinio ugdymo programos **paskirtis, tikslas ir uždaviniai**.
3. **Penkiamečiai ir šešiamečiai** priešmokykliniame ugdyme: psichologinis, didaktinis ir organizacinis aspektai.
4. Priešmokyklinio ugdymo **didaktikos principai**.
5. Atnaujintas priešmokyklinio **ugdymo turinys**: ugdymo turinio sąranga, kompetencijų raiška, pasiekimų sritys ir pasiekimai.

1.1. Kas ir dėl ko keičiasi atnaujinamoje priešmokyklinio ugdymo bendrojoje programoje?

Atnaujinimo prielaidos LR švietimo politikoje

Įstatymo pakeitimu išplečiamos priešmokyklinio ugdymo galimybės: ugdymo programos ir būdai, mokymosi aplinkos bus pritaikomos **jaunesniems vaikams**, pedagogams bus užtikrintos galimybės įgyti būtinas kompetencijas. Nustatyta, kad nuo 2023 m. švietimo sistema privalės būti pritaikyta ir pasirengusi priimti į priešmokyklinį ugdymą vaikus, kuriems iki einamųjų metų balandžio 30 d. **bus suėję 5 m.**, jei to pageidaus tėvai ar globėjai. Taip pat, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualią raidą ir poreikius, penkiamečiams atsiras galimybė pagal priešmokyklinio ugdymo programą mokytis dvejus metus.

- Įtraukaus ir lygiaverčio kokybiško švietimo visiems ir mokymosi visą gyvenimą galimybių užtikrinimas yra pabrėžiamas **Darnaus vystymosi darbotvarkėje 2030** kaip vienas iš 17 darnaus vystymosi tikslų. Siekiant šio tikslo numatyta skatinti kokybišką švietimą, kreipiantį į darnų vystymąsi.
- Tas pats prioritetas ir LR prezidento **gerovės valstybės** politikoje.

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 7, 8, 24, 36, 47 IR 67 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2020 m. lapkričio 10 d. Nr. XIII-3416
Vilnius

PU atnaujinimo pagrindas

- **Ikimokyklinio ugdymo inovacijos.**

Projekto „Inovacijos vaikų darželyje“ įdirbis

- **Bendrojo lavinimo programų kaita.**

PU atnaujinimo grupė dirbo atsižvelgdama į bendrojo lavinimo programų projektus.

- **2014 m. programų rengimo ir įgyvendinimo patirtis.**

PU programų atnaujinimo grupėje bendradarbiavo praktikai ir mokslininkai.

Atnaujinimo kryptys

- Stiprinti **asmens savybių** ir vertybių ugdymą - link visumiškesnio ugdymo

- Sukurti sąlygas **kiekvienam vaikui** įgyti aukštesnius pasiekimus - link didesnio įtraukumo

- Atliepti **5–6 metų vaikų** interesus, puoselėti jų gerovę ir tenkinti kiekvieno vaiko individualius, savitus poreikius bei galimybes - ankstinimas

Atnaujinimo kryptys: priešmokyklinio ugdymo ankstinimas ir trukmė

- Naujos ugdymo programos rengiamos numatant **penkiamečių įsitraukimą** į priešmokyklinį ugdymą.
- Priešmokyklinio ugdymo BP ugdymo turinys aprašomas **vieneriems metams**.
- Antrų metų priešmokykliniame ugdyme galimybė yra tik išskirtiniais atvejais.

Atnaujinimo kryptys: programos turinio kaita.

- Praplečiamas **kompetencijų sąrašas** ir koreguojama jų apibrėžtis. Nuo penkių iki septynių tų pačių per visą bendrąjį ugdymą.
- STEAM ir informatinio mąstymo stiprinimas.
- Įvedamos šešios **ugdymo sritys**, kurios siejamos su ugdymo sritimis bendrajame ugdyme.
- Dar neįvedami dalykai, numatomas **integralus ugdymas**.
- Išskiriami trys **pasiekimų lygmenys**, leis aiškiau išvelgti kompetencijų plėtotės kryptį.

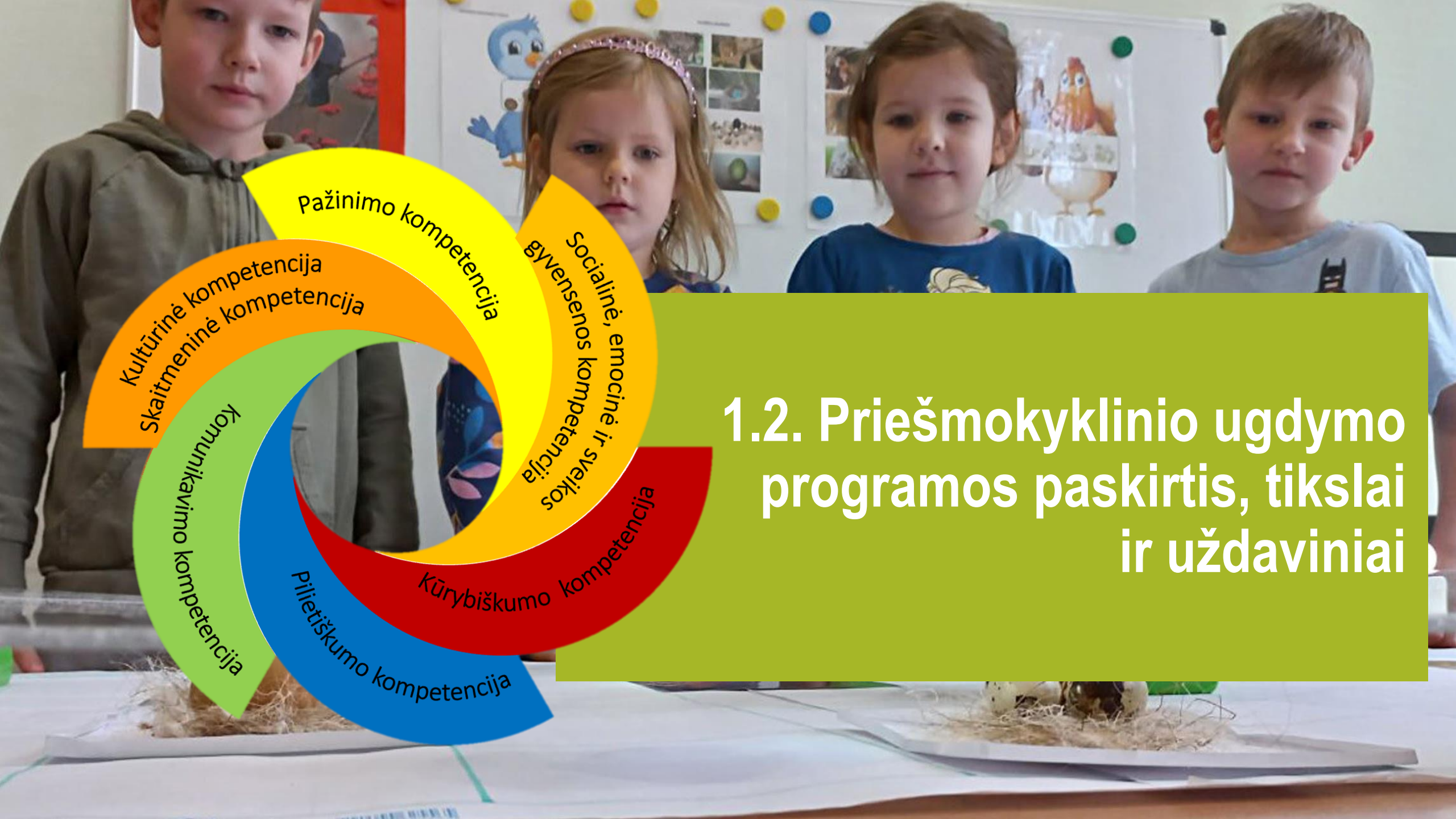
Kokybės kriterijai

- **dermė** – ugdymo tikslai, uždaviniai, ugdymosi turinio gairės, ugdomosios veiklos ir pasiekimų vertinimas suderinti tarpusavyje; pasiekimų derinimas per pakopas.

- **vertybinis kryptingumas** – ugdymosi turinio gairės skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi;
- ugdymo(si) turinys skatina kūrybinį iššūkį, **patyriminę veiklą**;

- **kontekstualumas** – ugdymosi turinio gairės siejamos su kontekstais, kurie vaikus motyvuoja aktyviam pažinimo procesui;
- **nuoseklumas** – ugdymosi turinio gairės grindžiamos atsižvelgiant į vaiko pasiekimus taip pat į raidos ypatumus;

1.2. Priešmokyklinio ugdymo programos paskirtis, tikslai ir uždaviniai

Priešmokyklinio ugdymo uždaviniai

Pas jus į grupę/ugdymo instituciją
ateina priešmokyklinukas.
Ko jūs siekiate?

<https://forms.gle/9jzqK4nBeTaAzGdPA>

A. Padėti vaikui tapti labiau **savarankišku, savivadžiu**, mažiau nuo tėvų priklausomu asmeniu.

B. Padėti vaikui **įsijungti** į platesnę/kitokią **socialinę aplinką**, užmegzti naujus santykius su bendraamžiais ir mokytoju.

C. **Patenkinti** individualius vaiko **ūgties poreikius**, kylančius ir raidos tarpsnio ir unikalios ugdymosi patirties.

D. Padėti priešmokyklinuko **tėvams** realizuoti savo **vaiko ugdymo tikslus**.

E. Padėti vaikui žengti pirmus žingsnius į naują mokymosi/ugdymosi kultūrą ir **pasirengti mokinio vaidmeniui** pirmoje klasėje.

F. Išplėtoti **kompetencijas** (nuostatas, žinias, gebėjimus ir įgūdžius), suteikiančias tvirtą **starto poziciją** sėkmingam mokymuisi pagal pradinio ugdymo programą.

Jūsų prioritetai priešmokykliniame ugdyme

Priešmokyklinio ugdymo tikslas

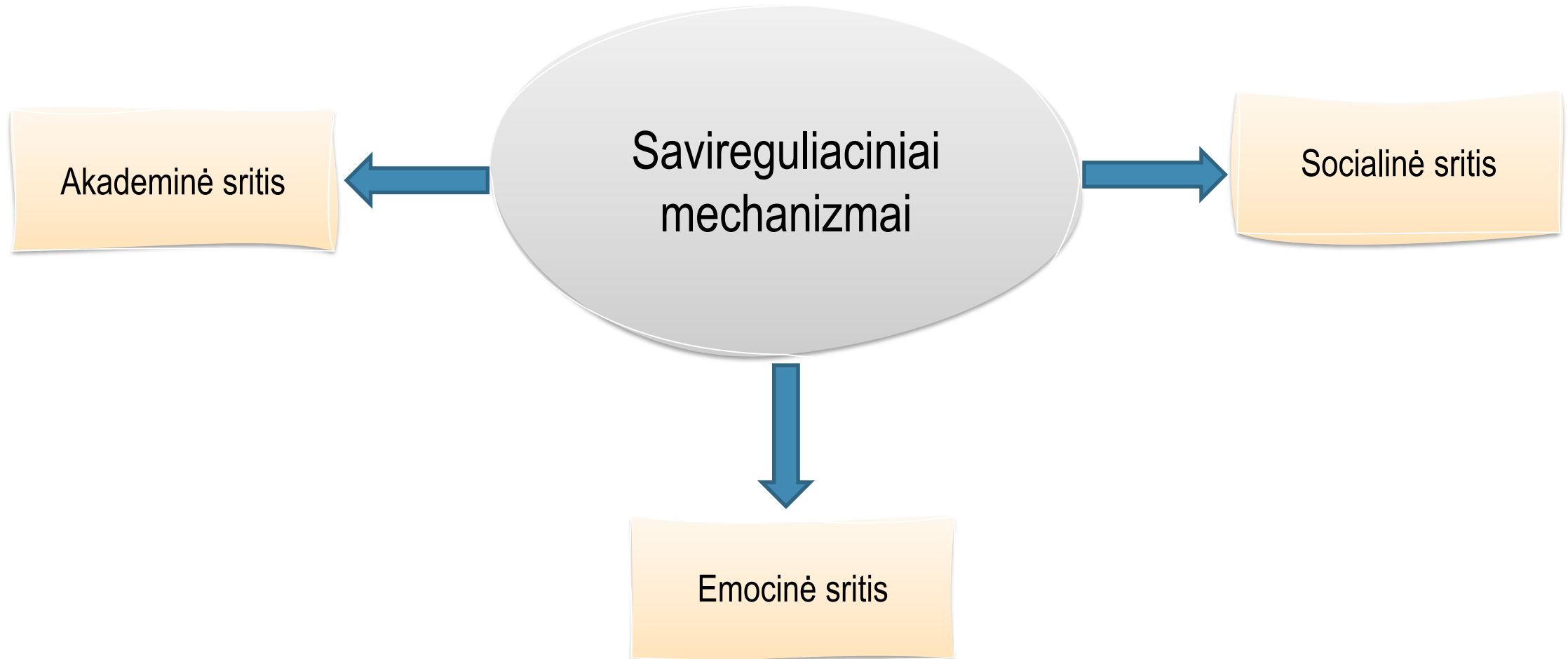

Atsižvelgiant į **kiekvieno vaiko** patirtį, galias, ugdymosi poreikius, vadovaujantis humanistinėmis, demokratinėmis vertybėmis, užtikrinti palankias **asmenybės raidos** ir ugdymo(si) sąlygas, padėti **pasirengti mokymuisi** pagal pradinio ugdymo programą.

Ko iš tiesų reikia sėkmingam startui

mokykloje?

Integralus brandumo mokyklai modelis (C. Blair, 2014)

PU programoje keliami uždaviniai

1. **Identifikuoti** kiekvieno **vaiko** ugdymosi **poreikius**, kylančius iš asmenybės raidos tarpsnio, individualių raidos ypatumų, prigimtinių gebėjimų visumos ir sociokultūrinės aplinkos;
2. I vaiką ir jo vertybių ugdymą orientuotame, integraliame bendrame ugdymo procese **tenkinti** kiekvieno vaiko individualius **poreikius** tikslingai parenkant vaiko ir pedagogo sąveika grindžiamus ugdymo(si) metodus, priemones ir teikiant ugdymosi paramą;
3. **Organizuoti ugdymą derinant kryptingą pedagogo ir spontanišką vaiko veiklą**, taikant patirtinio mokymo ir mokymosi metodus (projektai, jų pristatymai, diskusijos, tyrinėjimai, eksperimentavimai, pažintinės išvykos ir kt.), pripažįstant kasdienį vaiko gyvenimą ir žaidimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį;
4. **Sukurti** 5–6 m. amžiaus tarpsniui ir ugdymosi sąlygoms pritaikytą ir stimuliuojančią **ugdymosi aplinką**;
5. **Plėtoti** pažinimo, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, pilietiškumo, kultūrinę, komunikavimo ir skaitmeninę **kompetencijas** išnaudojant esamus ir kuriant naujus ugdymo(si) kontekstus;
6. Siekiant užtikrinti kiekvieno vaiko ugdymosi sėkmę, **sudaryti galimybę** vaikams skirtingais būdais **pademonstruoti pasiekimus**, sistemingai **juos fiksuoti, dokumentuoti, analizuoti, vertinti ir komunikuoti** kiekvieno vaiko ugdymosi pasiekimus, daromą pažangą, pasirengimą pirmai klasei;
7. **Plėtoti** pasitikėjimu ir pagarba, aktyvia partneryste grindžiamą, tikslingą **bendradarbiavimą su šeima**, švietimo pagalbos **specialistais**, pradinio ugdymo **mokytojais** ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais ugdant priešmokyklinio amžiaus vaikus.

Pažinimo kompetencija

Kultūrinė kompetencija
Skaitmeninė kompetencija

Komunikavimo kompetencija

Pilietiškumo kompetencija

Kūrybiškumo kompetencija

Socialinė, emocinė ir sveikos
gyvensenos kompetencija

**1.3. Penkiamečiai ir šešiamečiai
priešmokykliniame ugdyme:
psichologinis, didaktinis ir
organizacinis aspektai.**

Priešmokyklinukas. Koks jis?

1. Išgyvenantis virsmą - pereinamąjį raidos etapą.
2. Turintis individualius pasiekimus.
3. Turintis labai skirtingą socialinę ir kultūrinę patirtį.
4. Turintis skirtingą ugdymosi įstaigoje patirtį.

Socioemocinē 5 – 6 metų vaiko raida (I)

- Iniciatyva veiklai ir pati veikla svarbesni už veiklos rezultatą.
- Žaidimas kaip svarbiausia veikla.
- Įvairios fizinės veiklos būtinybė.
- Mažėjantis spontaniškumas.

Socioemocinē 5 – 6 metų vaiko raida (II)

- Labiau atskiriami vidinis ir išorinis pasauliai.
- Gerėjantys emocijų atpažinimo ir valdymo įgūdžiai, savo elgesio kontrolė.
- Pozityvus savęs vertinimas.
- Imlumas informacijai apie lyčiai būdingą elgesį.

Kognityvioji 5 – 6 metų vaiko raida

- Spartaus vykdomųjų funkcijų lavėjimo laikotarpis.
- Gerėjantys meta-kognityvianiai gebėjimai.
- Didėja reflektyvumas.

Didaktiniai 5 – 6 metų vaikų ugdymo principai

- **Patirtinis** mokymasis vs teorinis mokymasis.
- Vaiko **iniciatyvos** ir aktyvumo **išnaudojimas**; laisvės vaiko iniciatyvai suteikimas mokytojo kuriamame ugdymo kontekste.
- **Žaidimas** - svarbi mokymosi veikla.
- Ankstyvam ugdymui pritaikyta ugdymosi **aplinka**: stimuliuojanti, saugi, aktyviai veiklai ir individualizavimui pritaikyta.
- Galimybių judėti **savo tempu** kūrimas.

Organizaciniai 5 -6 metų vaikų ugdymo aspektai

- **Sprendimą** penkiametį vaiką leisti priešmokyklinio ugdymo grupę **priima tėvai**. Ikimokyklinio ugdymo mokytojo požiūris rekomendacinis. Esant poreikiui tėvai konsultuojasi su specialistais.
- Pedagogui rekomenduojama glaudžiai **komunikuoti su tėvais**:
 - su tėvais mokslo metų pradžioje **aptarti** esamus ir būsimus vaiko ugdomuosius **poreikius**;
 - pasiūlyti tėvams **susipažinti su** priešmokyklinio ugdymo **programa**;
 - nuolat **informuoti** tėvus **apie vaikų pasiekimus**;
- Ugdymo institucija **organizuoja priešmokyklinės grupės darbą** (grupių komplektaciją, dienos ritmą, erdvių išnudojimą, pagrindinio mokytojo ir specialistų darbą) taip, kad būtų patenkinti vaikų poreikiai.
- Jeigu **penkiamečio vaiko pasiekimai** pagal priešmokyklinio ugdymo programą kai kuriose srityse aukštesni ar žemesni, pirmoje klasėje į tai bus atsižvelgiama ir vaikas sulauks optimalios paramos. Programos baigimo vertinimo raportu komunikuojame su pradine mokykla.
- Priešmokyklinio ugdymo programą **kartoti** vaikai galės **tik specialistams įvertinus** ugdymosi poreikius ir pateikus rekomendaciją. Kartojimo galimybė svarstoma tik tada, jei vaikas priešmokyklinio ugdymo programą pradėjo 5 m.

Pažinimo kompetencija

Kultūrinė kompetencija
Skaitmeninė kompetencija

Komunikavimo kompetencija

Pilietiškumo kompetencija

Kūrybiškumo kompetencija

Socialinė, emocinė ir sveikos
gyvensenos kompetencija

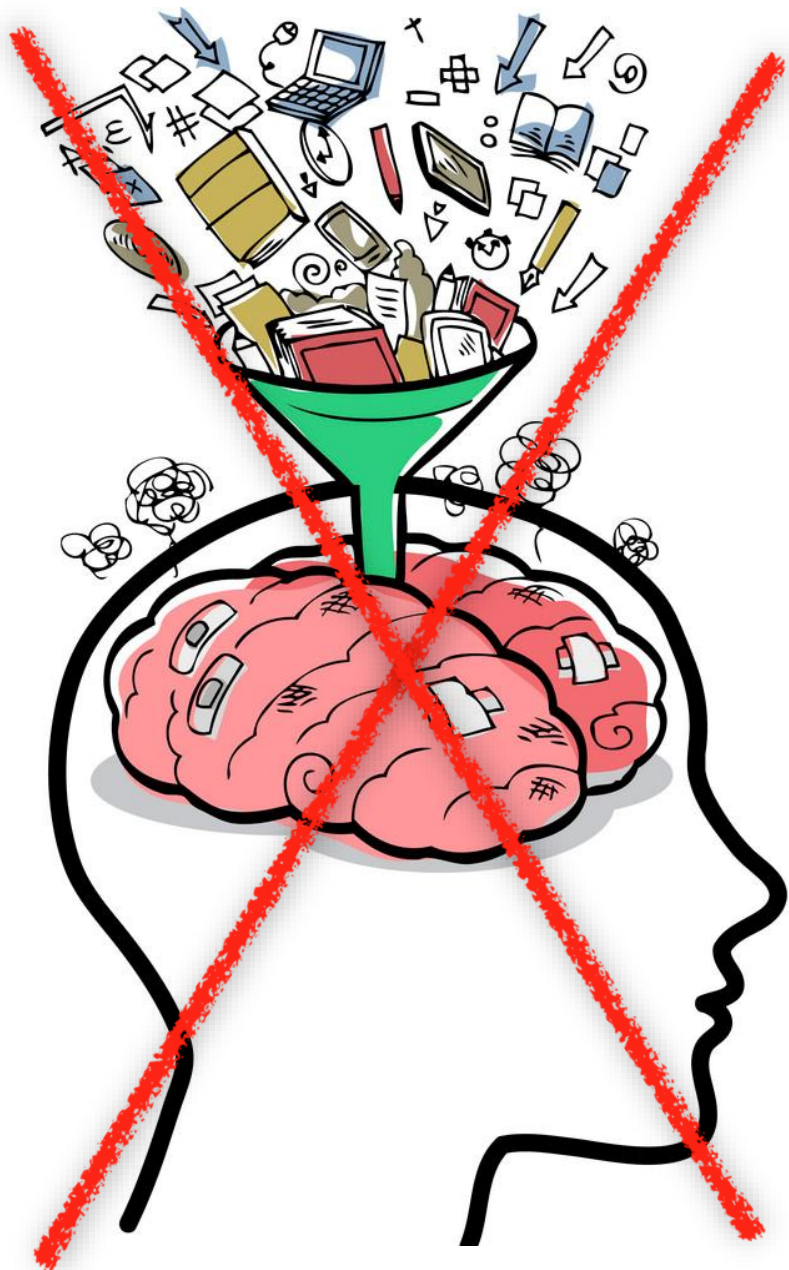
1.4. Didaktiniai priešmokyklinio ugdymo principai.

Didaktikos principai

„Kaip suprantame kiekvieną iš paminėtų principų?“

- Socialinis konstruktyvizmas
- Personalizuotas ugdymas
- Įtraukusis ugdymas
- Patirtinis mokymasis
- Projektų metodas

Socialinis konstruktivizmas

- mokymosi teorija, kuri pabrėžia **socialinės sąveikos** reikšmę ir kultūros vaidmenį.

Socialinio konstruktivizmo idėjos:

- mokymasis – aktyvus procesas;
- žinios nėra perduodamos, jos kuriamos socialinėje sąveikoje;
- ugdymas(is) nevyksta kultūrinėje tuštumoje;
- vaiko gebėjimas ir teisė pačiam formuoti save;
- vaikui būdinga, motyvuota veikla ir iniciatyvos svarba kaip vaiko raidos variklis

Personalizuotas ugdymas

Kuriama **sveika įtampa** tarp asmens gebėjimų ir mokymosi iššūkių ir sukuriama optimali besimokančiajam pažinimo erdvė (*Mihaly Csikszentmihalyi*)

Pagrindinis dėmesys personalizuotame mokymesi skiriamas **aktyviam besimokančiojo vaidmeniui**, jo pasirinkimams ir sprendimams dėl mokymosi metodų bei būdų ir jų panaudojimo.

Individualizavimas yra tada, kai mokiniui užduotis parenka mokytojas, o mokymo(si) **personalizavimas** vyksta tada, kai vaikai kelia savo mokymuisi tikslus, renkasi užduotis, jų atlikimo būdus, vertina savo mokymąsi, planuoja užduočių atlikimo laiką ir kt.

Leisti vaikui rinktis nėra taip paprasta – vaiką paleidžiame tiek, kiek patys esame laisvi.

Savivadumas mokantis ir atsakomybė u- savo mokymasi sietina su mokymo personalizavimu (suasmeninimu).

Įtraukusis ugdymas

Kaip suprantame įtraukujį ugdymą?

- pažįstame, pripažįstame ir priimame vaikų įvairovę;
- neapsiribojama vien SUP turinčiais vaikais;
- kokybiškas ugdymas **kiekvienam** vaikui;
- **galimybės** kiekvienam vaikui **aktyviai dalyvauti** kasdienėje veikloje.

*Geros mokyklos
konceptijoje (2015)*
įtraukiuoju ugdymu laikomas
kokybiškas ugdymas
kiekvienam vaikui.

Įtraukimas pirmiausia reiškia **aktyvų
vaiko dalyvavimą** kasdieninėje
veikloje, kai jam sudaromos
visapusiškos galimybės ugdytis.

Įtraukimo ugdymo aspektai

Įtraukusis ugdymas - į kiekvieną vaiką orientuota, kokybiška ugdymo praktika

Lygybė

Įtraukumas

Patirtinis mokymasis

Tai mokymas(is) veikiant, kai besimokantieji kuria savo žinojimą, lavina įgūdžius, plėtoja gebėjimus ir formuoja vertybes iš **tiesioginės savo, o kartais ir kitų patirties**.

Patirtinio mokymo(si) „pagrindu yra **asmens išgyvenimas, refleksijos ir emocijos**, o ne kitų „primesta“ tikrovė, todėl patirtinis mokymas(is) nėra mokymas(is) apie objektyvius, iš anksto įtvirtintus dalykus.

Tai mokymas(is), kuris sukuria tikrovę iš bendros, pasidalytos patirties.

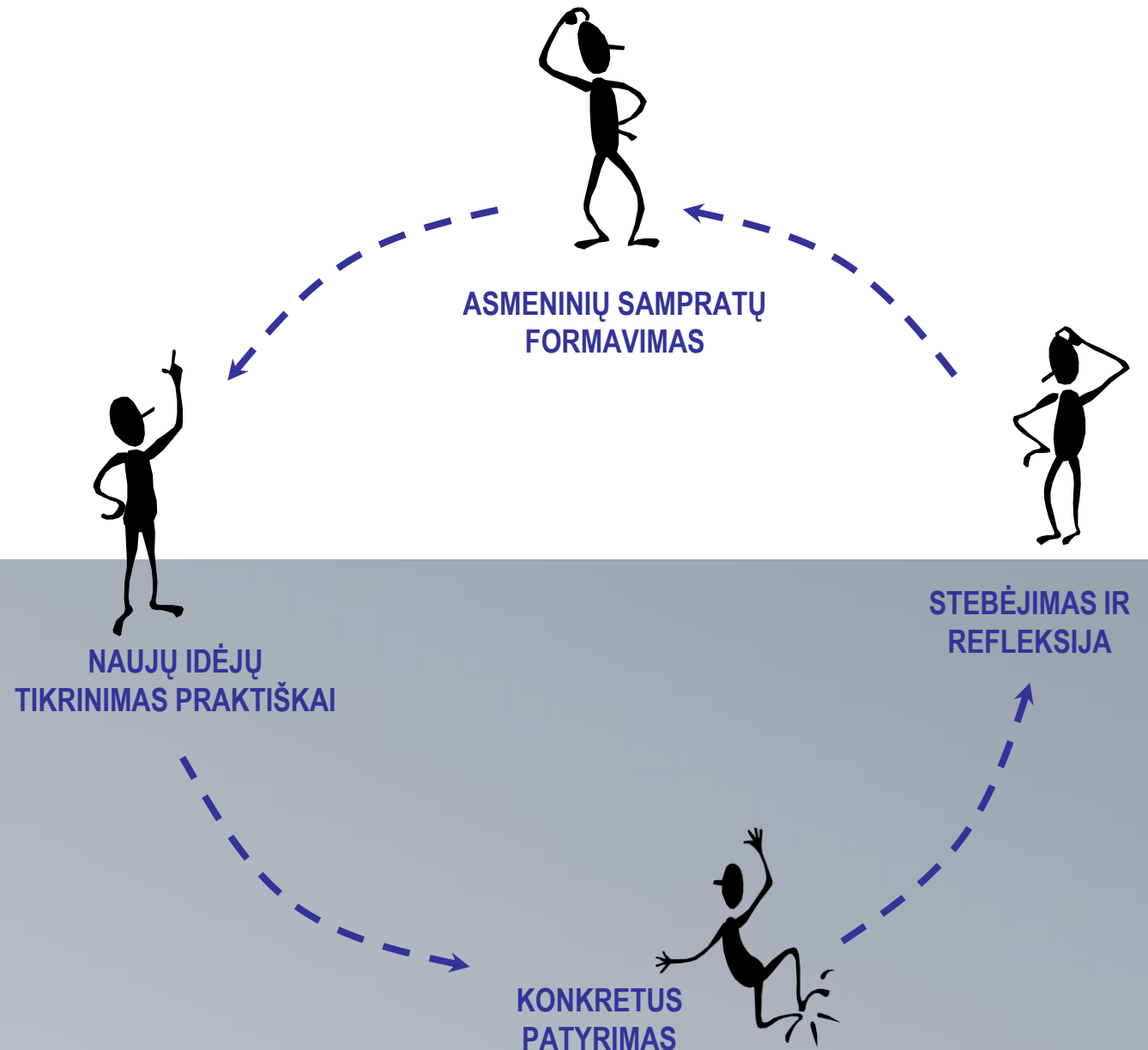
Patirtinis mokymas(is) – tai mokymo(si) strategija, kai esminis mokymo(si) **išteklis yra patirtis**.

Deivid Kolb

Patirtinio mokymosi ciklas

Mokymas(is) iš patirties ir per patirtį arba tiesiog patirtinio mokymosi modelis (angl. learning by doing; experiential learning).

Patirtinis mokymas(is) yra integrali aktyvaus mokymo(si) dalis, nes jis vyksta tik tada, kai besimokantieji yra „įtraukiami į tam tikrą **veiklą**, ją **reflektuoja** ir **analizuoja**, o gautų rezultatų pagrindu **įgyja** naudingų **įžvalgų**, kurias panaudoja savo suvokimui ir elgesiui“ keisti.

Tinkamiausia ugdymo organizavimo forma įgyvendinant nuostatas, naudingas pačiam besimokančiajam:

- skatina **aktyviai dalyvauti** mokymo(si) procese,
- įgalina savo **turimą patirtį reflektuoti**, peržiūrėti, atnaujinti, sisteminti, plėtoti, o esant reikalui, net ir keisti,
- kuria savo **individualų žinojimą**,
- mokymąsi daro **prasmingu** ir įdomiu,
- skatina **geriau pažinti save** kaip asmenį, kaip besimokantįjį,
- ugdo sėkmingam mokymuisi ir **mokymuisi visą gyvenimą** aktualias nuostatas į įgūdžius,
- apima visas tris mokymo(si) dimensijas: **kognityviają** (t.y. pažintinę), **efektyviają** (emocinę) ir **socialinę** (elgesio)

Patirtinis mokymas(is)- kodėl jis svarbus?

Projektų metodas

Koks jis?

- Veiklos tikslingumas ir kryptingumas;
- Būdas išgirsti ir paremti vaikų idėjas ir iniciatyvas;
- Planavimo ir susiorganizavimo veiklai mokymosi galimybė;
- Aktyvus visų vaikų įsitraukimas;
- Patirtinio mokymosi galimybė;
- Grupinis darbas ir visų ugdymo dalyvių sąveika.

**PROJEKTŲ
METODAS**
PRIEŠMOKYKLINĖJE
GRUPĖJE

Projektinės veiklos galimybės

PATIRČIŲ ERDVĖS

REKOMENDACIJOS PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO PEDAGOGUI II KNYGA

Kodėl projektas yra svarbus

- Suvokus taisyklių reikalingumą ir svarbą, vaiko elgesys, veikla ir kūryba tampa konstruktyvesni, kryptingesni, rezultatyvesni;
- mokėdamas laikytis taisyklių, vaikas gali sėkmingiau žaisti, bendrauti, veikti kartu su kitais, o jo elgesys tampa draugiškesnis, priimtinesnis aplinkiniams, tai yra socialėsiis;
- mokėdamas skaityti ženklus, simbolius, piktogramas, vaikas gali lengviau orientuotis aplinkoje, IT pasaulyje, spręsti problemas.

5. Vaikų pasiekimai – atradimai

- Vaikai suvokia taisyklių reikalingumą ir svarbą;
- pajunta, kaip smagu žaisti, kai visi laikosi susitarimų, taisyklių;
- patiria, kad žaidžiant, bendraujant ir sportuojant be taisyklių ar jų nepaisant, ką nors nuveikti tampa neįmanoma;
- supranta, kad sutartiniai ženklai padeda laikytis taisyklių;
- suvokia, kad vaizdai, ženklai, simboliai ir piktogramomis mintį galima išreikšti be žodžių.

Dalyvaudamas projekte, vaikas:

- apmąstys įvairių taisyklių ir jas nurodančių ženklų reikalingumą;
- prisimins, kada ir kokiu taisyklių reikia laikytis ką nors veikiant, žaidžiant;
- tyrinės ir pažins įvairius nurodomuosius, nukreipiamuosius, draudžiamuosius ir kitus ženklus;
- smagiai žaisdamas judės, draugiškai bendraus; po judrios, įtemptos veiklos atsipalaiduos;
- judėdamas, veikdamas stengsis būti atsargus, elgsis saugiai;
- išsakyti pasiūlymus, siūlyti idėjas dėl ženklų kūrimo;
- aiškiai formuluos mintis, norėdamas būti suprantas; stengsis suprasti, ką siūlo kiti;
- rengs pristatymus, kuriuose suprantamai pateiks informaciją;
- planuos, modeliuos, kurs būsimą žaidimo aplinką;
- apmąstys ir įvairiomis technomis kurs taisykles iliustruojančius ženklus;
- pieš, braižys, tapys simbolius, piktogramas, figūras;
- išskleis projekto tikslą, numatys veiksmus jam pasiekti; lekos taisyklės norės pavaizduoti ženklais, apmąstys projekto vyksmą; prisims atsakomybę už savo ir grupės veiklos sėkmę;
- fantazuos, kuriems žaidimams ir kurioms jo taisyklėms norėtų sukurti ženklus; pateiks originalių idėjų, kurs savitai, laisvai; išvaizduos, kaip tie ženklai bus taikomi;
- analizuos, kodėl taisyklės yra svarbios versle; nebijos siūlyti naujas idėjas, numatys veiksmus idėjai įgyvendinti; kurs ir savo rankomis įgyvendins sumanymus;
- kritiškai įvertins ir atrinks tinkamiausius taisyklėms pavaizduoti skirtų ženklų pasiūlymus;
- internete ir kituose priemonėse informacijos šaltiniuose ieškos informacijos apie įvairias žmonių santykius ir veiklą reguliuojančias taisykles, kritiškai ją apmąstys ir įvertins, atstirs tinkamiausias.

1.

Vaikų klausimais ar domėjimosi sritis gersta intriga (objektas, situacija, staigmena ar pan.)

Vaikams pasiūloma pažaisti lauko žaidimą, pavyzdžiui, „Kobros“, nepaaiškinant jo taisyklių. Kartu su vaikais aptarus situaciją, jiems pasiūloma išsivaduoti, kas būtų, jei joji taisyklių nesilaikytume namuose, gatvėje, koncerte, sporto varžybose ir t. t. Vaikams pasiūloma pamąstyti, kas būtų, jeigu jie eigtųsi kas kaip panorejęs darželio, mokyklos kieme, mieste, miestelio gatvėse, aikštėse, parkuose, kitose viešosiose erdvėse. Kaip jaustųsi jie ir kaip – aplinkiniai?

2.

Dalijimasis patirtimis: vaikų idėjos ir sutartas projekto tikslas

Vaikai dalijasi savo patirtimi ir išgyvenimais patirtais žaidžiant be taisyklių. Tada pasiūlo sukurti nurodomuosius ir perspėjamuosius ženklus, kurie galėtų padėti jiems laikytis taisyklių, pavyzdžiui darželio ar savo namų kieme, mieste, miestelio parke, aikštė. Išsiaiškina, kiek ir kokiu animacinių filmų, garso įrašų, tinklalapių, skaitmeninių žaidimų, programėlių, knygelėlių, televizijos ar radijo laidų pavyzdžių apie tai, kaip ženklai padeda laikytis taisyklių, žino vaikai. Vaikai pasiūlo sukurti taisykles ir toms taisyklėms pavaizduoti skirtus ženklus. Išklausomi vaikų pasiūlymai ir kartu sutariamas galimas projekto tikslas – sukurti kiemo žaidimų taisyklėms skirtus ženklus.

3.

Projekto planas ir reikiamos priemonės

Kartu su vaikais aptariama:

- kokie žaidimai bus žaidžiami, kaip bus pasiskirstoma komandomis, kas bus komandų kapitonal (žaidimo vadovai);
- kokias svarbiausias taisyklės reikės išskirti ir pavaizduoti ženklais;
- kas kokius ženklus kurs (pieš, aplikuos, lipdys, karpys ar kt.);
- kur bus pastatyti sukurti ženklai: kokiu IT ir kitu priemonių reikės: mobiliųjų telefonų, planšetinių kompiuterių (jei turi); kartono ar storesnio popieriaus, žirklių, klijų, guašo ar kitų daiktų, teptukų, pieštukų, flomasterių.

KAIP SUKURTI KIEMO ŽAIDIMŲ TAIŠYKLIŲ ŽENKLUS?

4.

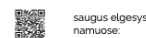
Projektinė vaikų veikla

- Vaikai pasiūlo, koki mėgstama lauko žaidimą jie norėtų išbandyti (šėpynes, gaudynes, kvadrata, krepšini, futbolą ar pan.);
- žaidžiamas pasirinktas lauko žaidimas;
- aptariama, kokios taisyklės yra svarbiausios šiame žaidime;
- diskutuojama, kokie ženklai padėtų iliustruoti žaidžiant taikomas taisykles;
- aptariama, kad ženklai gali būti įvairios paskirties: draudžiantys ką nors daryti, perspėjantys apie pavojų, nurodantys kryptį, kelią, nukreipiantys kita linkme ir pan.;
- pasiskirsčius grupelėmis, kuriomis šmaikštūs, išradinį ženklai: jiems sugalvojami žaismingi pavadinimai;
- kiekviena grupelė pristato savo sukurtus pasirinktam žaidimui ar veiklai skirtus ženklus;
- ženklai sustatomi kieme, jiems skirtose žaidimų vietose;
- žaidžiami žaidimai, atsižvelgiant į pačių sukurčius ženklus;
- tyrinėjamos sukurtų ženklų formos: spalvos, dydžiai;
- ženklai grupuojami pagal paskirtį (nurodomieji, nukreipiamieji, perspėjamieji, draudžiamieji ir kt.);
- kuriami ženklai bendrai visiems darželio vaikams;
- vaikai mokosi delioti teiginius į loginę seką: loginė barka dėstyti ženklais pavaizduota istorija, eilės barka nusakyti įvykius ir kt.;
- vaikai sukurti ženklai nufotografuojami, surengiama paroda „Kas mums padeda laikytis taisyklių?“ Gali būti organizuojama virtuali darbu paroda <https://podiet.com> puslapyje.
- projekto medžiaga viešinama įstagos tinklalapyje, pristatoma kitų grupių vaikams. Šie pakviעיiami žaisti kartu, laikintis sukurtų ženklų, taip pat tėvams;
- kartu su vaikais numatoma, kaip projektas bus tiesiamas grupėje (pvz., kuriant grupės ženklus, draugiškumo ženklus, orų kalendorių, namų gyvenimo ženklus ir pan.).

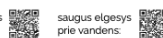
Į pagalbą pedagogui

Šis projektas – puiki proga padėti visiems vaikams, ypač turintiems elgesio ir (ar) emocijų sutrikimų, patirti ir suprasti, kam reikalingos taisyklės ir kodėl svarbu jų laikytis. Pedagogas skatina vaikus būti atvirus, nebijoti išsakyti savo nuomonės, net jei ji „nepriimtina“. Jei tik įmanoma, reikėtų priimti visus vaikų pasiūlymus – tai sustiprins jų pasitikėjimą savimi ir tikėjimą, kod jie yra svarbūs, kod jų balsas yra girdimas. Rengiantis šiam projektui, pedagogui vertėtų pasidomėti elgesio viešose vietose normomis, saugaus eisimo reikalavimais, susipažinti su aukšine moralės taisykle.

Naudinga medžiaga:

saugaus elgesys namuose

saugaus elgesys prieš vandens

Jei iškilę problemų dėl vaikų elgesio (savikontrolės stokos, agresyvumo ar pan.), pedagogas kreipiasi konsultacijos į specialistus.

Pasiūlymai tėvams

Tevų prašoma prisidėti prie projekto planavimo ir vykdymo: teikti siūlymus, padėti vaikams iširinti originalų sumanymą, juos padrasinti. Tėvams taip pat siūloma įtraukti vaikus į taisyklių aptarimą, jų peržiūrą ir įpratinimą ženkliais. Skaudindami vaikus dalyvauti tobulinant namų taisykles, tėvai gali labai padėti savo vaikams pasijusti reikšmingesniais ir atsakingesniais savo artimiausios bendruomenės – šeimos – nariais. Tėvai skatina vaikus permąstyti ir pataisyti net, atrodytu, nepajudinamas namų taisykles – begut vaikai išsako savo pageidavimus, o tėvai turės progą argumentuotai paaiskinti vaikai, kodėl viena ar kita namų taisyklė yra prasminga. Vaikais turės galimybę įsiamontuoti nustatytas taisykles prasme ir ne akiai, o sąmoningai jas laikyti.

• SIEJIMAS SU PROGRAMOMIS

• Su kokiomis kompetencijomis ir pasiekimais sirtimis sietinas šis projektas?

• Kurių programoje apibrėžtų pasiekimų padės siekti šis projektas?

• Į kokių pasiekimo lygmenį nutaikytas šis projektas?

Proaktyvus ugdytojas

Pedagogas aktyvus (ne pasyvus) vaiko
ugdymosi situacijų moderatorius

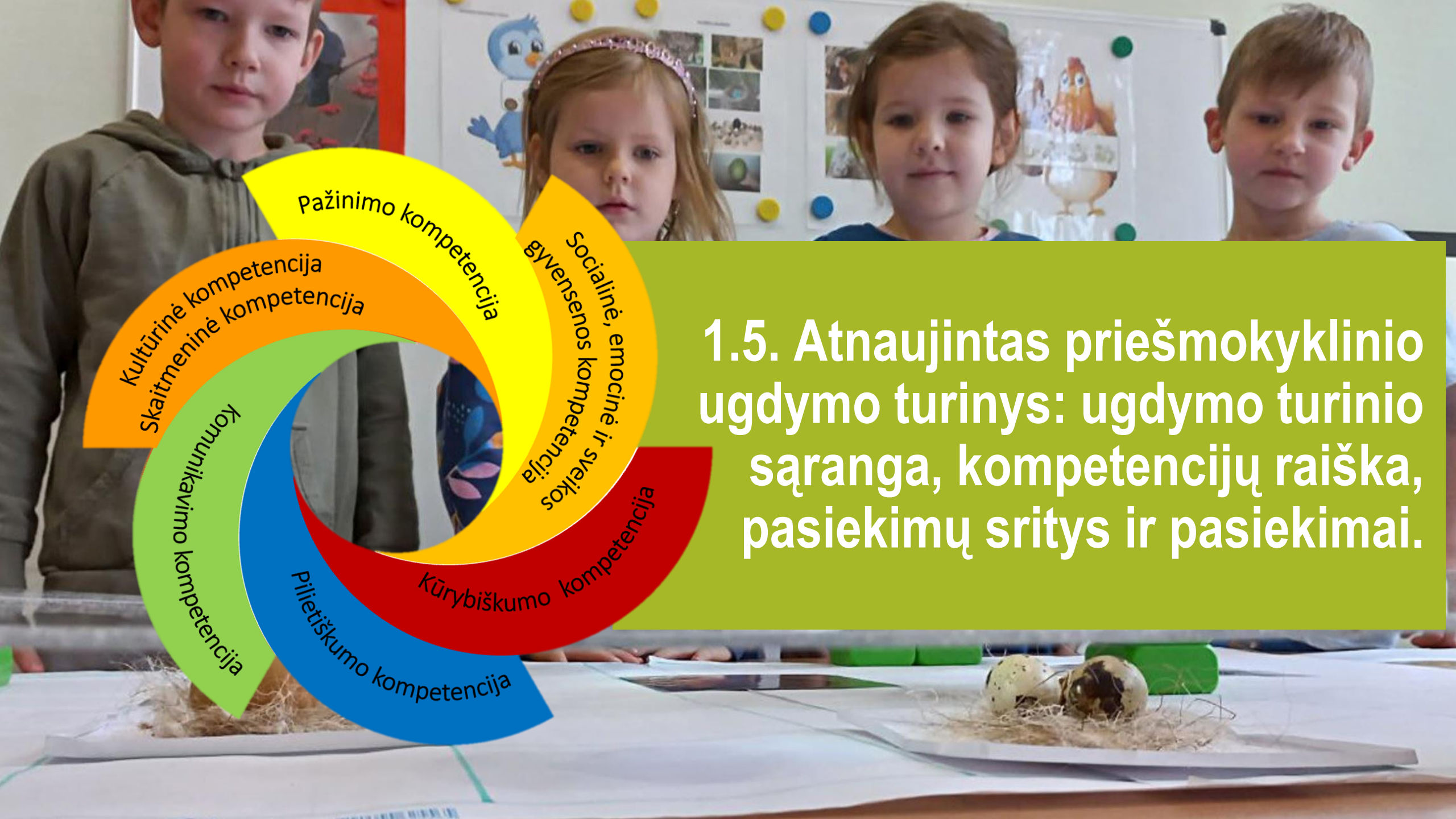
Naudoja visą eilę veiksmingų būdų:

Žiūrime programą

A screenshot of a web page titled 'Priešmokyklinis ugdymas'. The page has a dark green header with navigation links: 'Pradžia', 'Bendrosios programos', 'Skaitmeninės mokymo priemonės', 'Vadovėliai', 'Metodinė medžiaga', 'Rekomendacijos', and 'Renginiai'. Below the header is a banner image of a laptop and a notebook with a pen. The main content area is white and contains a breadcrumb trail '← Grįžti atgal', a download button 'Parsiųšti sąrašą:' with 'Word' and 'Pdf' options, and a section titled 'Priešmokyklinis ugdymas'. Under this section, there are two tabs: 'Visa bendroji programa' and 'Priešmokyklinis ugdymas'. The 'Priešmokyklinis ugdymas' tab is active, showing a list of 'BP dalys' (BP parts) with checkboxes: 'Bendrosios nuostatos', 'Tikslas ir uždaviniai', 'Kompetencijų ugdymas', 'Pasiekimų sritys ir pasiekimai', 'Pasiekimų raida', and 'Mokymo(s) turinys'. To the right, under 'Bendrosios nuostatos', there is a paragraph describing the program and a list of 'Programos paskirtis:' (Program purposes) including: 'sudaryti prielaidas vaiko individualių galių plėtotei, kiekvieno vaiko pažangai, sukurti lygias galimybes įvairių poreikių vaikams pasirengti sėkmingai pradėti mokytis mokykloje;', 'užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio dermę siekiant ir įgyvendinant ugdymo tikslus, uždavinius, taikant į vaiką orientuoto ugdymo metodus, vaiko kompetencijų augimą skatinančius pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus;', and 'padėti mokytojui, švietimo teikėjo vadovui, savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), bendradarbiaujant su vaiko tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais užtikrinti kokybišką ir inovatyvų Programos'.

<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/8>

Pažinimo kompetencija

Kultūrinė kompetencija
Skaitmeninė kompetencija

Komunikavimo kompetencija

Pilietiškumo kompetencija

Kūrybiškumo kompetencija

Socialinė, emocinė ir sveikos
gyvensenos kompetencija

1.5. Atnaujintas priešmokyklinio ugdymo turinys: ugdymo turinio sąranga, kompetencijų raiška, pasiekimų sritys ir pasiekimai.

Kompetencijos struktūra

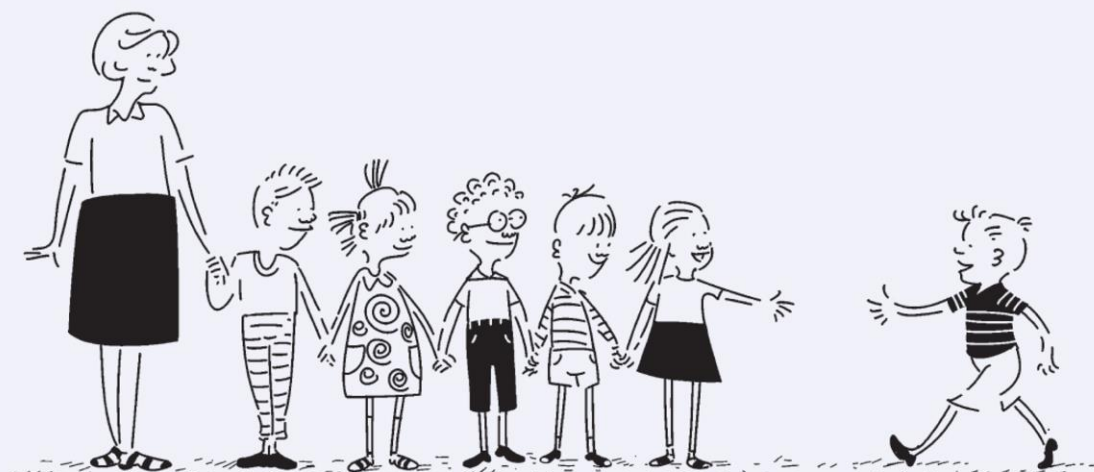

Vertybinės nuostatos

Žinios ir supratimai

Gebėjimai

SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014

Ja sudaro šios tarpusavyje glaudžiai susijusios ugdymo sritys: vaiko **santykis** su pačiu **savimi** (savivoka, savivertė ir saviugda), santykiai su **bendraamžiais**, santykiai su **suaugusiaisiais** (šeimos nariais, globejais, priešmokyklinio ugdymo pedagogu ir kitais mokytojais) ir **santykiai** su gamtine, socialine, kultūrine aplinka.

SVEIKATOS KOMPETENCIJA

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014

Ji apima žinias ir supratimą, gebėjimus, įpročius ir vertybines nuostatas, būtinas **psichikos, fizinei ir socialinei sveikatai saugoti ir stiprinti**. Sveikatos kompetencijai išsiugdyti būtina įgyti bendrą sveikatos ir sveikos gyvensenos sampratą, puoseleli **psichikos sveikata** (teigiamai vertinti save, suvokti ir tinkamai išreikšti emocijas, jausmus ir nuotaikas, mokeėti nusiraminti), palaikyti **socialinę sveikata**, kurią sudaro palankumas ir pagarba kitiems, neužmirštant atsargumo su nepažįstamaisiais, gebėjimas atsispirti netinkamam elgesiui ir savo aplinkoje saugotis pačiam, išmokti rūpintis savo **fizine sveikata** (buoti fiziškai aktyviam, sveikai maitintis, derinti veiklą ir poilsį, palaikyti kūno švara ir aplinkos tvarką).

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014

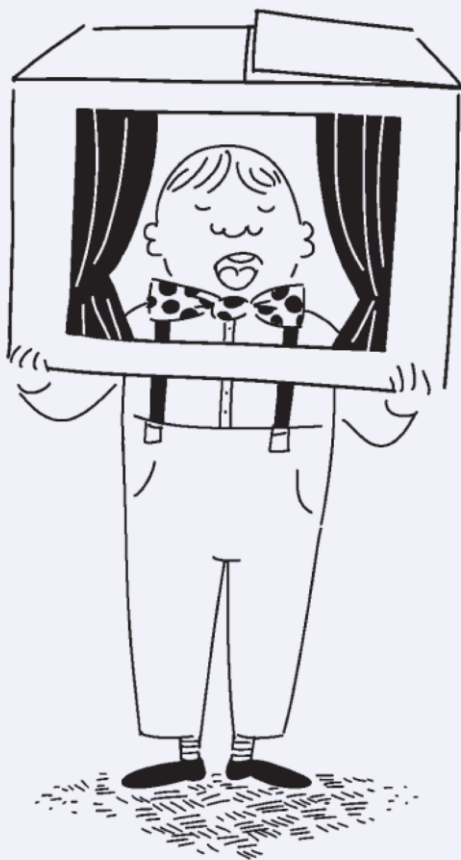
Ja sudaro: smalsumas, domejimasis, informacijos rinkimas ir apdorojimas, aktyvus aplinkos tyrinejimas, padarinių prognozavimas, žinių, supratimo ir patirties kritiškas interpretavimas bei kūrybiškas panaudojimas.

Ja sudaro: kalbos suvokimas ir kalbėjimas bei skaitymo ir rašymo pradmenys.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014

MENINĖ KOMPETENCIJA

Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, 2014

Ji sietina su grožio pastebejimu ir pajutimu (estetinis skonis), su menine kūryba kaip raiškos priemone (meninė raiška), su laisve ir gebejimu kurti ir išgyventi kūrybos džiaugsmą (kūrybiškumas).

Kompetencijų sąranga 2022 m.

Skaitmeninė
kompetencija

Kultūrinė
kompetencija

Kūrybiškumo
kompetencija

Pilietiškumo
kompetencija

Pažinimo
kompetencija

Komunikavimo
kompetencija

Socialinė, emocinė ir
sveikos gyvensenos
kompetencija

Žiūrime programą

A screenshot of a web page for 'Priešmokyklinis ugdymas' (Pre-school education). The page has a dark green header with navigation links: 'Pradžia', 'Bendrosios programos', 'Skaitmeninės mokymo priemonės', 'Vadovėliai', 'Metodinė medžiaga', 'Rekomendacijos', and 'Renginiai'. Below the header is a banner image of a laptop and a notebook with a pen. The main title 'Priešmokyklinis ugdymas' is prominently displayed. Below the banner are four sub-links: 'Bendrųjų programų įvadas', 'Kompetencijos ir jų aprašas', 'Bendrosios programos teisės aktų registre', and 'Naudojimo instrukcija'. The page content includes a '← Grįžti atgal' link, a 'Parsiųsti sąrašą:' section with 'Word' and 'Pdf' download options, and a breadcrumb trail 'Visa bendroji programa > Priešmokyklinis ugdymas'. A sidebar on the left lists 'BP dalys' (Program parts) with checkboxes for 'Bendrosios nuostatos', 'Tikslas ir uždaviniai', 'Kompetencijų ugdymas', 'Pasiekimų sritys ir pasiekimai', 'Pasiekimų raida', and 'Mokymo(s) turinys'. The main content area is titled 'Bendrosios nuostatos' and contains a paragraph about the program's purpose and a list of 'Programos paskirtis' (Program objectives) such as creating conditions for individual development and ensuring quality of education.

<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/8>

Pažinimo kompetencija

Dalyko žinios ir gebėjimai

Kritinis mąstymas

Problemų sprendimas

Mokėjimas mokytis

Pažinimo kompetencija – tai motyvacija ir gebėjimas pažinti save ir pasaulį, įgyjami suvokiant (perimant) žmonijos kultūrinę patirtį. Ji apima dalyko žinias ir gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus. Mokyklinis pažinimas reikalauja valios pastangų ir atkaklumo, o motyvacija mokykliniam pažinimui gali būti ir vidinė, ir išorinė, kildinama iš bendrų visuomenės poreikių.

Komunikavimo kompetencija

Pranešimo kūrimas

Pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika

Pranešimo analizė ir interpretavimas

Komunikavimo kompetencija – tai asmens gebėjimai kurti, perduoti ir suprasti žinias (faktus, požiūrius ar asmenines nuostatas) etiškai naudojantis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis ir technologijomis.

Kūrybiškumo kompetencija

Tyrinėjimas

Generavimas

Kūrimas

Vertinimas ir
refleksija

Kūrybiškumo kompetencija – tai gebėjimas tyrinėti, generuoti, kurti, vertinti asmeniškai ir kitiems reikšmingas kūrybines idėjas, produktus, problemų sprendimus.

Pilietiškumo kompetencija

Pilietinis tapatumas ir pilietinė galia

Gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę

Pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms

Valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje

Pilietiškumo kompetencija – tai vertybės, nuostatos, suvokimas ir praktinio veikimo gebėjimai, įgalinantys ugdyti pilietinį tapatumą ir stiprinti pilietinę galia, kartu su kitais kūrybiškai ir socialiai atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą tarptautinėje bendrijoje.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Savimonė ir savitvardos įgūdžiai

Empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas

Atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys vertinant pasekmes

Rūpinimasis sveikata

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija – tai asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata.

Skaitmeninė kompetencija

Skaitmeninis turinys

Skaitmeninis komunikavimas

Skaitmeninė sauga

Problemų sprendimas –

Skaitmeninė kompetencija – tai gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis užduotims atlikti, mokytis, problemoms spręsti, dirbti, bendrauti ir bendradarbiauti, valdyti informaciją, efektyviai, tinkamai, saugiai, kritiškai, savarankiškai ir etiškai kurti ir dalytis skaitmeniniu turiniu.

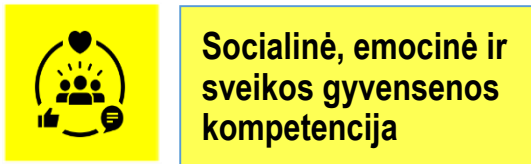
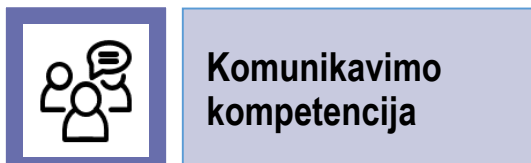
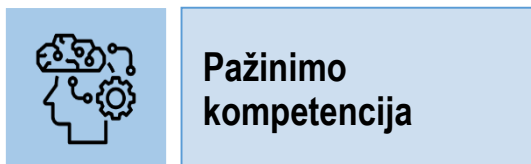
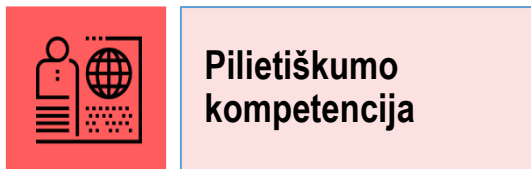
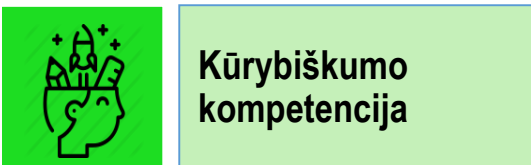
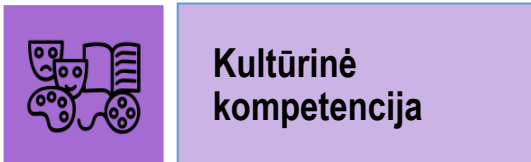
Kultūrinē kompetencija

Kultūrinis
išprusimas

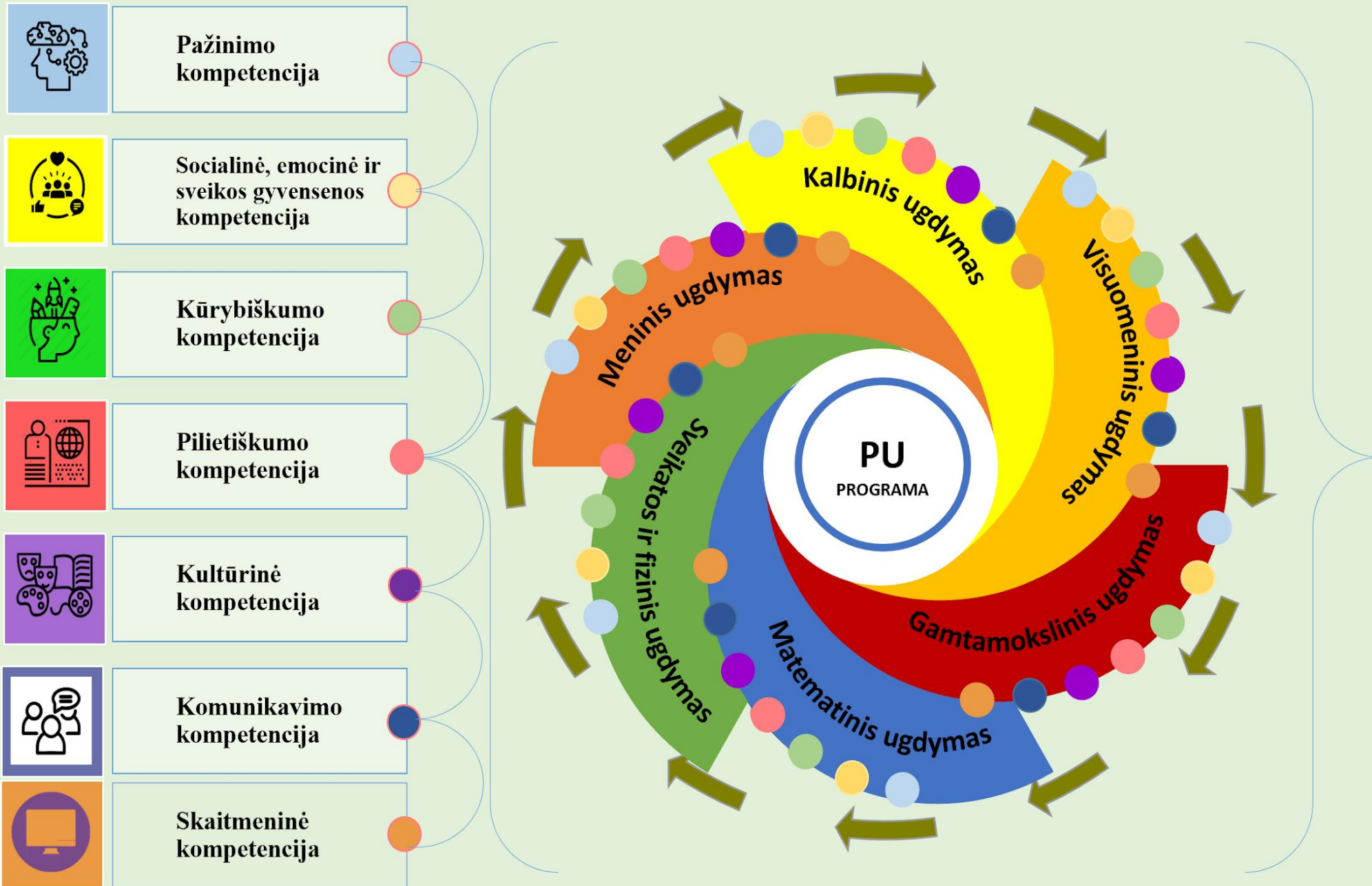
Kultūrinē
raiška

Kultūrinis
sąmoningumas

Kultūrinē kompetencija – tai kultūrinė savimonė, grįsta žiniomis, aktyvia kultūrine raiška ir kultūriniu sąmoningumu.

- Ugdymo(si) turinys išskiriamas į **šešias ugdymosi pasiekimų sritis**: kalbinis ugdymas; visuomeninis ugdymas; gamtamokslinis ugdymas; matematinis ugdymas; sveikatos ir fizinis ugdymas; meninis ugdymas.
- Išskirtos pasiekimų sritys apima visus svarbiausius vaiko pasiekimus, sudarančius prielaidas sėkmingai plėtotis kompetencijoms pradiniam ugdyme.

Kompetencijos programoje ugdomos integraliai ir visose veiklose, kuriose vaikas dalyvauja, siekiant užtikrinti visų kompetencijų ugdymo pusiausvyrą ir dermę.

Praktinė užduotis #1: SENOS IR NAUJOS KOMPETENCIJOS

Atrask kompetencijų ryšį 2014 m. ir 2022 m. PU bendrosiose programose

- Prisiminkite **penkias kompetencijas**, kurios sudarė 2014 m. priešmokyklinio ugdymo programos pagrindą.
- Peržvelkite atnaujintų priešmokyklinio ugdymo programų (2022 m.) turinio sąrangą: **kompetencijas ir ugdymo sritis**.
- Aptarkite, kur naujosiose programose atsirado 2014-tųjų metų kompetencijos.
- Pabandykite **išdėlioti spalvotus skirtuliukus** (kompetencijas iš 2014 m. programos) į naujosios programos turinio sąrangos langelius. Jei kompetenciją norite dėti į kelis langelius, tai skirtuliuką kopijuokite (Copy-Paste).
- Aptarkite ir padarykite išvadą: **Kokį programos turinio pokytį aptikote?**

Ugdymo sritys	Komunikavimo			Kūrybiškumo				Pažinimo				Pilietiškumo				Skaitmeninė			S E S G							
	Pranešimo kūrimas	Pranešimo perdavimas/sąveika	Praneš. interpretavimas	Kultūrinis išprusimas	Kultūrinė raiška	Kultūrinis sąmoningumas	Tyrinėjimas	Generavimas	Kūrimas	Vertinimas	Žinios, gebėjimai	Maštymas	Problemų sprendimas	Mok. mokyti	Pil. tapatumas/galia	Gyvenimas bendruom.	Pagarba teisėms/laisvėms	Valstybės kūrimas	Sk. turinys	Sk. komunikavimas	Sk. sauga	Problemų sprendimas	Savimonė, savitvarda	Empatija, santykiai	Atsakingi sprendimai	Rūpinimasis sveikata
Gamtamokslinis ugdymas							Paž.				Paž.															
Kalbinis ugdymas	Ko m.										Ko m.															
Matematinis ugdymas											Paž.															
Meninis ugdymas	Men			Men			Men				Men													Men		
Sveikatos ir fizinis ugdymas																										
Visuomeninis ugdymas											Paž.															

Žiūrime programą

A screenshot of a web page for 'Priešmokyklinis ugdymas' (Pre-school education). The page features a dark green header with navigation links: 'Pradžia', 'Bendrosios programos', 'Skaitmeninės mokymo priemonės', 'Vadovėliai', 'Metodinė medžiaga', 'Rekomendacijos', and 'Renginiai'. Below the header is a banner image of a laptop and a notebook with the title 'Priešmokyklinis ugdymas'. A secondary navigation bar contains links: 'Bendrųjų programų įvadas', 'Kompetencijos ir jų aprašas', 'Bendrosios programos teisės aktų registre', and 'Naudojimo instrukcija'. The main content area includes a breadcrumb '← Grįžti atgal', a download section 'Parsiųšti sąrašą:' with 'Word' and 'Pdf' buttons, and a title 'Priešmokyklinis ugdymas'. Underneath, there are tabs for 'Visa bendroji programa' and 'Priešmokyklinis ugdymas'. A sidebar titled 'BP dalys' (BP parts) lists: 'Bendrosios nuostatos', 'Tikslas ir uždaviniai', 'Kompetencijų ugdymas', 'Pasiekimų sritys ir pasiekimai', 'Pasiekimų raida', and 'Mokymo(s) turinys'. The main content area is titled 'Bendrosios nuostatos' and contains two paragraphs: 'Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa (toliau – Programa) apibrėžia priešmokyklinio ugdymo paskirtį, tikslą ir uždavinius, ugdomas kompetencijas, pasiekimų sritis, ugdymo(s) turinio gaires, pasiekimų lygių požymius ir vaikų pasiekimų vertinimą.' and 'Programos paskirtis:'. A bulleted list follows: '• sudaryti prielaidas vaiko individualių galių plėtotei, kiekvieno vaiko pažangai, sukurti lygias galimybes įvairių poreikių vaikams pasirengti sėkmingai pradėti mokytis mokykloje; • užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo turinio dermę siekiant ir įgyvendinant ugdymo tikslus, uždavinius, taikant į vaiką orientuoto ugdymo metodus, vaiko kompetencijų augimą skatinančius pasiekimų ir pažangos vertinimo būdus; • padėti mokytojui, švietimo teikėjo vadovui, savininko teises ir pareigas įgyvendinančiai institucijai (dalyvių susirinkimui), bendradarbiaujant su vaiko tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais užtikrinti kokybišką ir inovatyvų Programos'.

<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/8>

Ugdymo sritis

Pasiekimų sritis

**Gamtamokslinis
ugdymas**

**A. Gamtamokslinis
tyrinėjimas**

**B. Gamtamokslinis
komunikavimas**

**C. Gamtos ir
žmogaus dermės
pažinimas**

Domėdamasis, aiškindamasis, stebėdamas, patirdamas, tyrinėdamas pažins ir savais žodžiais apibūdins artimiausios aplinkos, gamtos objektus, reiškinius, jų įvairovę, požymius, kaitą. Atliks ir paaiškins paprasčiausią savo sumanytą ir aptartą tyrimą laikydamasis jam suprantamos gyvybės saugojimo etikos.

Remdamasis savo patirtimi ir vartodamas paprasčiausias gamtamokslines sąvokas kalbės (klausinės, aiškinsis) apie artimiausioje aplinkoje esančius gamtos objektus. Prieinamuose informacijos šaltiniuose atradęs iliustruotą informaciją apie gamtos objektus bei reiškinius gebės skirtingais būdais ją perteikti kitiems.

Bendrose veiklose įgys supratimą ir savais žodžiais apibūdins save kaip gamtos dalį, žmogaus poreikius ir jo daromą poveikį gamtai. Rodys iniciatyvą saugoti gamtą, atsakingai vartoti gamtos išteklius. Smalsaus, ką tyrinėja gamtos mokslai, ką veikia mokslininkai.

Ugdymo sritis

Pasiekimų sritis

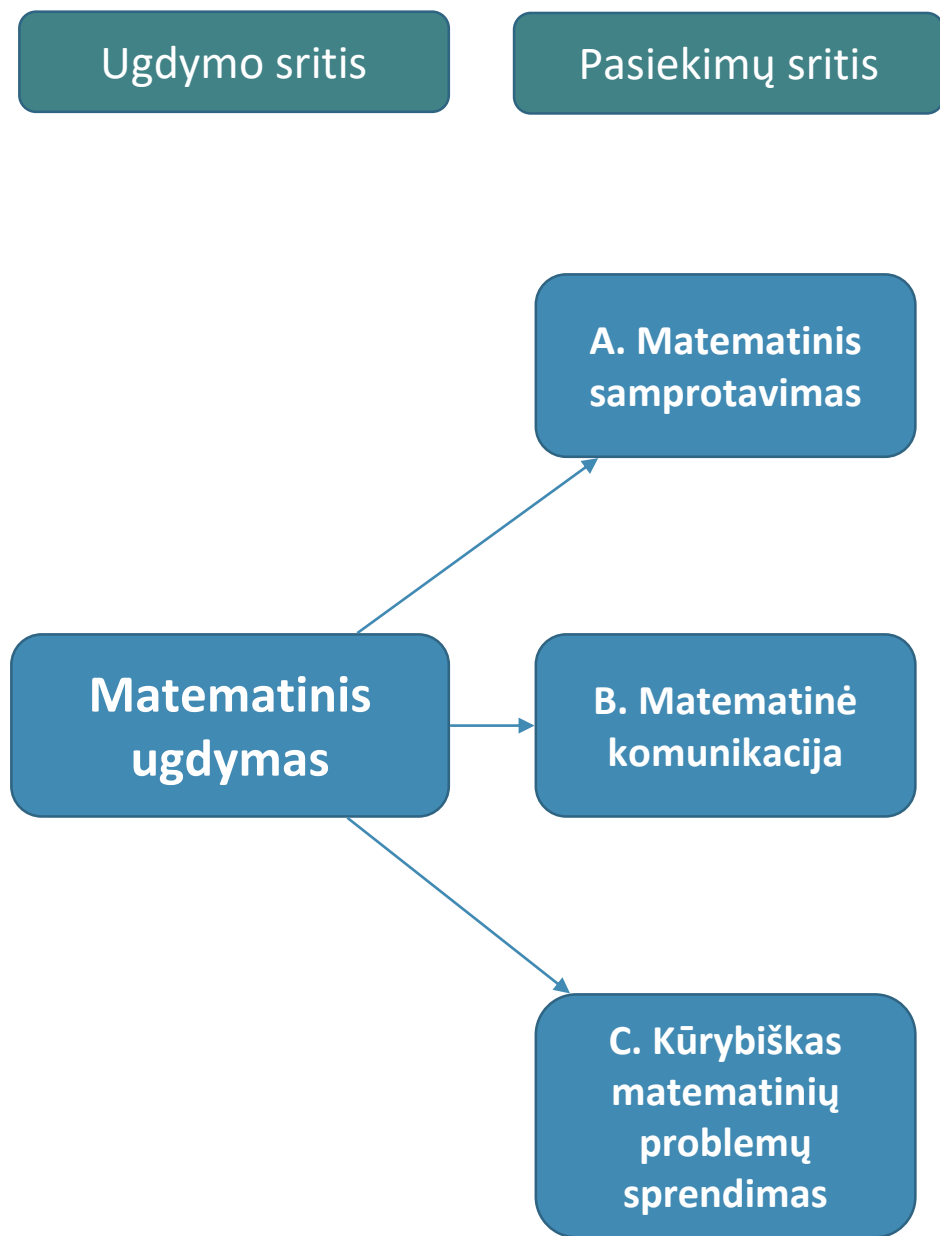
Kalbinis ugdymas

A. Klausymas,
kalbos suvokimas
ir kalbėjimas

B. Skaitymo ir
rašymo pradmenys

Bendraudamas sukaups dėmesį, klausysis draugų ir suaugusiųjų. Išsakys savo nuomonę, stengsis išgirsti ir suprasti kitą. Klausysis neilgų skaitomų ar pasakojamų tekstų, supras jų turinį, atsakys į nesudėtingus klausimus. Kalbės aiškiai, atsižvelgdamas į situaciją; veikdamas su kitais stengsis apibūdinti, pasakoti, diskutuoti, išlaikydamas pagrindinę mintį. Supras ir naudosis neverbaliniais ženklais, bendraudamas vadovausis kalbos ir etiketo normomis. Žaisdamas kūrybiškai naudosis kalbos galimybėmis.

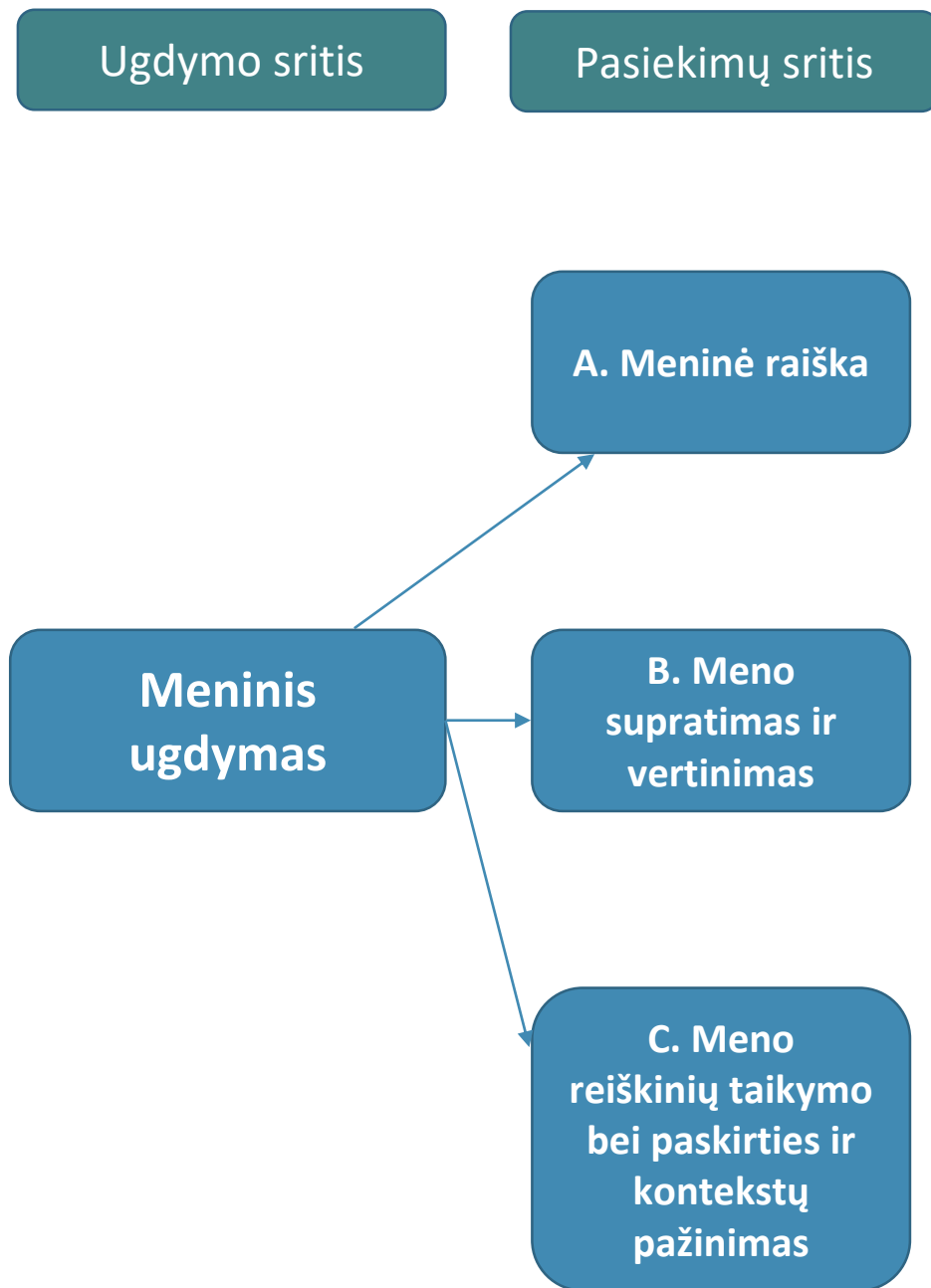
Pradės suprasti rašto reikšmę. Pastebės garsų panašumus ir skirtumus, ims suprasti, kad garsai siejasi su raidėmis. Domėsisi skaitymu ir rašymu (knygomis, rašytiniais, elektroniniais šaltiniais ir kt.), supras skaitymo ir rašymo teikiamas galimybes, praktinę naudą. Suvoks, kad skaitymas padeda pažinti jį supantį pasaulį: savo kraštą, kitas šalis, žmonių santykius, jausmus, ketinimus, poelgius ir kt. Bandys parašyti keletą raidžių, atpažins trumpus pavienius žodžius, užrašus. Domėsisi įvairiais kultūros reiškiniiais, bandys kurti pats. Tyrinės kalbą, mėgausis kalbiniais žaidimais, bandydamas skaityti ir rašyti jaus skaitymo ir rašymo džiaugsmą.

Tyrinėdamas vienas ar bendradarbiaudamas su kitais atlieka kasdienėse situacijose pritaikomas matematinės procedūras (skaičiuoja, manipuliudamas aplinkos daiktais atlieka paprastus sudėties veiksmus, matuoja, palygina, grupuoja, klasifikuoja).

Kasdienėse situacijose atpažįsta įvairiais būdais (žodžiais, garsais, vaizdais) pateiktą matematinę informaciją (atsakydamas į klausimus, dalindamasis įspūdžiais papasakoja, atpažindamas ir naudodamas matematinės sąvokas, simbolius). Vienas ar bendradarbiaudamas su kitais, įvairiomis priemonėmis ir būdais (žodžiu, garsu, vaizdu) kuria ir pateikia matematinę informaciją (skirtingais būdais renka, įvairiais simboliais fiksuoja informaciją, vaizdinėmis priemonėmis ją iliustruoja, pasirinktu būdu pristato).

Klausinėdamas, keldamas paprastus klausimus tyrinėja kasdienes matematinės situacijas (spontaniškai siūlo idėjas, numato 1–2 žingsnių eigą, remdamasis ankstesne patirtimi, veikloje taiko paties pasirinktus būdus ir priemones). Įvairiais būdais dalinasi įspūdžiais apie veiklos eigą, rezultatus, atradimus.

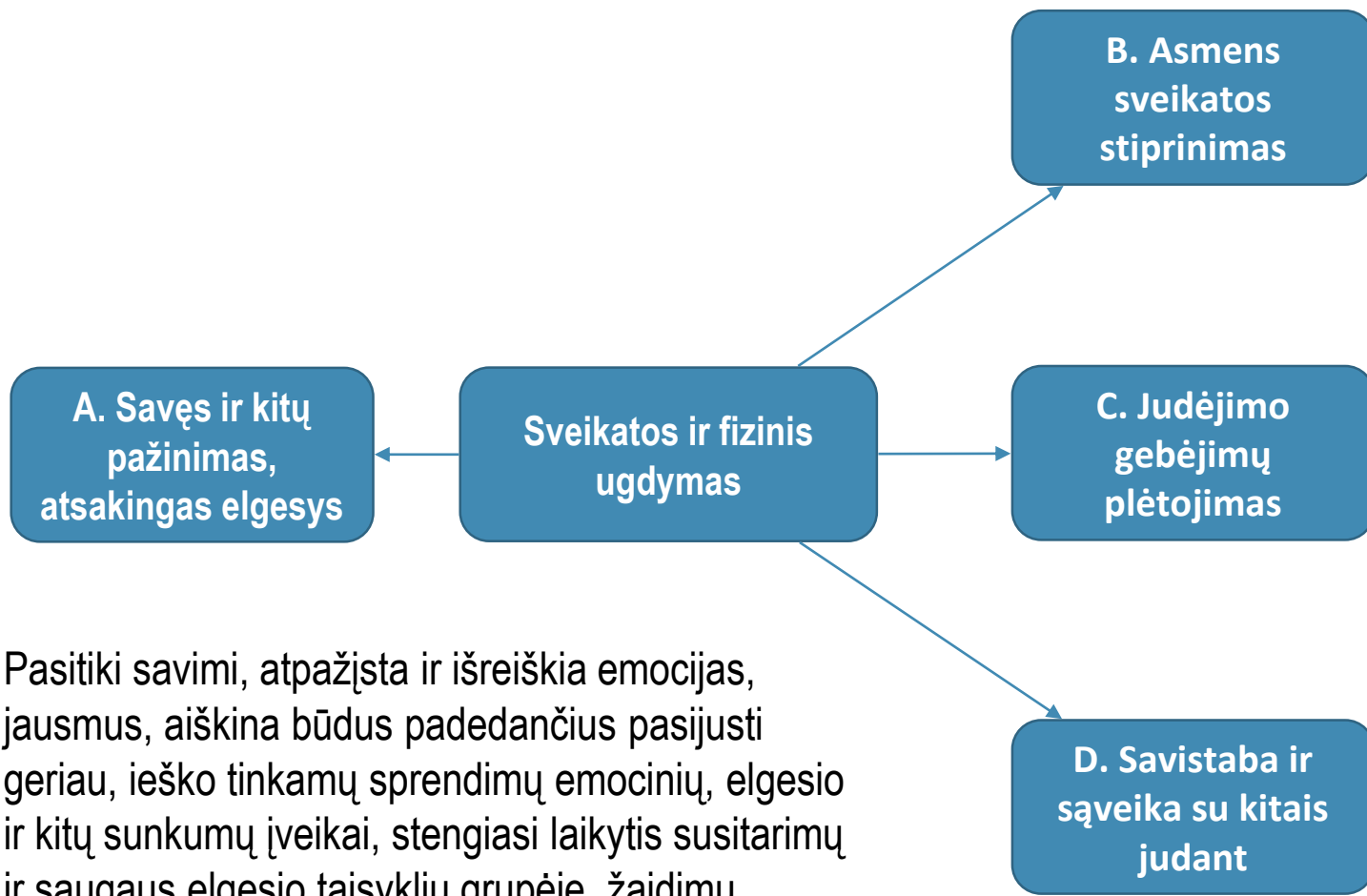
Žaidimo ir kitų veiklų metu dalinasi savo menine raiška su kitais: atlieka ar pavaizduoja įvairius meno kūrinius pavieniui, porose ar grupėje, tinkamai ir/ar tikslingai tam pasirinkę meninės raiškos priemones, o taip pat improvizuoja, konstruoja, komponuoja, taiko įvairias kūrybiškas technikas, spontaniškai žaisdami ar tikslingai kurdami.

Žaidimų ir kitų veiklų metu patiria įvairių stilių bei žanrų kūrinių, bando atskirti šiuolaikinius ir senesnių laikų meno kūrinius, savaip ar pagal pateiktus kriterijus analizuoja meno kūrinio elementus, naudotas raiškos priemones, techniką ir įgytą meninę patirtį, apmąsto, vertina ir reiškia preferencijas savo ir kitų meno kūriniams.

Atpažįsta ir aptaria meno paskirtis bei kontekstus ir patirtus meno reiškinius sieja su savo menine raiška, ieško galimybių savo meninei raiškai už ugdymo įstaigos ribų, pagal galimybes dalyvauja kultūriname gyvenime bei bendrauja su kūrėjais, o taip pat lygina savo šalies kultūros reiškinius su kitų šalių meno tradicijomis ir kūriniais, aptaria kitoniškumo vertę.

Ugdymo sritis

Pasiekimų sritis

Pasitiki savimi, atpažįsta ir išreiškia emocijas, jausmus, aiškina būdus padedančius pasijusti geriau, ieško tinkamų sprendimų emocijų, elgesio ir kitų sunkumų įveikai, stengiasi laikytis susitarimų ir saugaus elgesio taisyklių grupėje, žaidimų aikštelėje, autobuse, gatvėje ir kitose erdvėse.

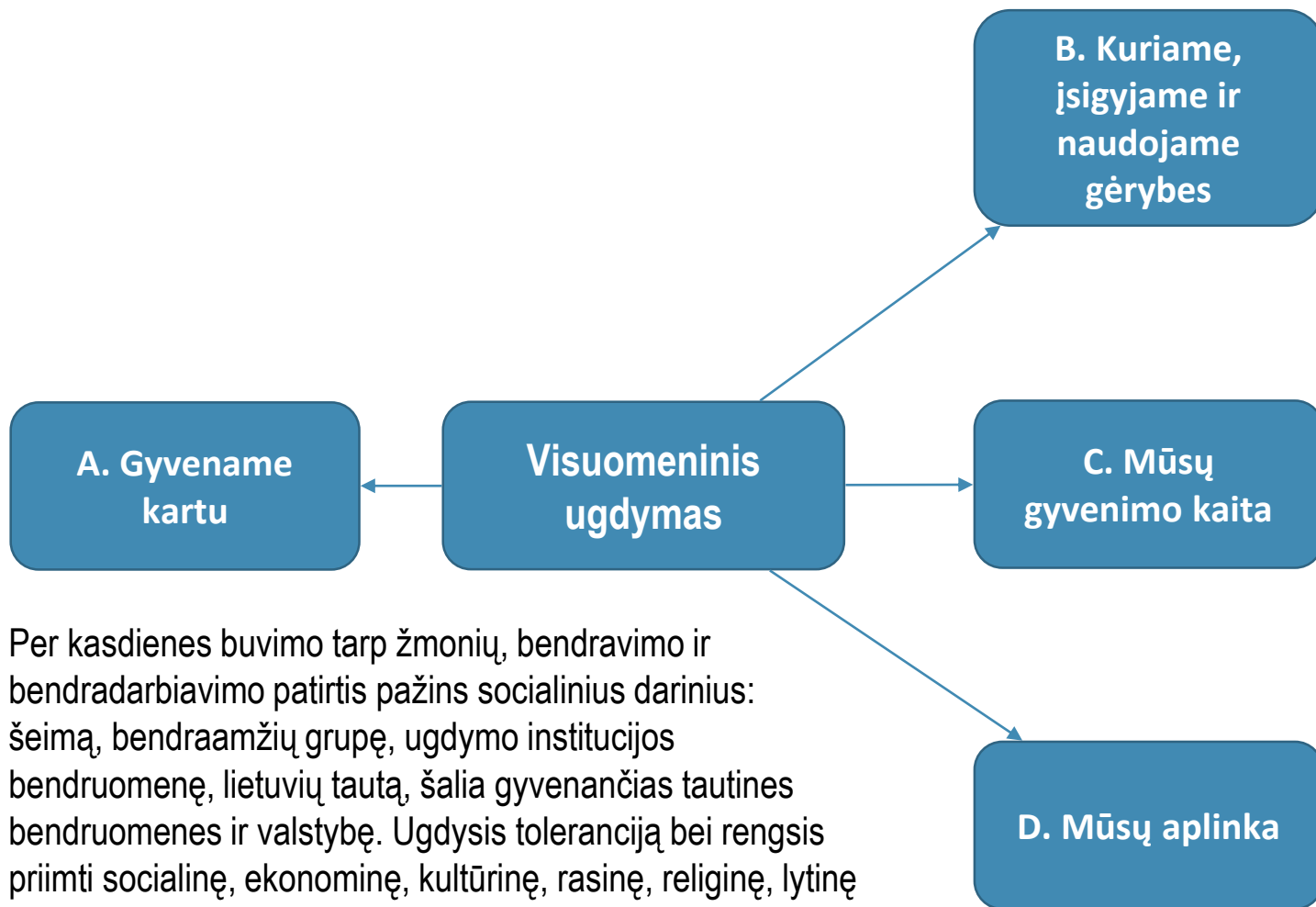
Aiškina sveikos gyvensenos svarbą ir bando jos laikytis: sveikai maitintis, būti fiziškai aktyviu, laikytis aktyvios veiklos ir poilsio režimo, kai turi pasirinkimo galimybę. Aiškina, kaip saugoti savo ir kitų gyvybę ir sveikatą, kaip elgtis nelaimės ar ligos atveju ir kur ieškoti pagalbos.

Spontaniškai ir / ar tikslingai judėdamas, žaisdamas plėtos pagrindinius judėjimo gebėjimus, atkartos, kurs ir tyrinės judesių derinius bei kūno galimybes, stengsis kontroliuoti savo laikyseną ir kvėpavimą.

Aktyviai judėdamas išsiaiškina, kokią įtaką fizinis aktyvumas turi sveikatai ir gerai savijautai. Orientuosis erdvėje keisdamas judėjimo tempą, kryptį, kūno padėtį. Dalyvaudamas judriose veiklose stengsis bendrauti ir bendradarbiauti, laikytis taisyklių, saugoti save ir kitus.

Ugdymo sritis

Pasiekimų sritis

Per kasdienės buvimo tarp žmonių, bendravimo ir bendradarbiavimo patirtis pažins socialinius darinius: šeimą, bendraamžių grupę, ugdymo institucijas bendruomenę, lietuvių tautą, šalia gyvenančias tautines bendruomenes ir valstybę. Ugdysis toleranciją bei rengsis priimti socialinę, ekonominę, kultūrinę, rasinę, religinę, lytinę ir galių įvairovę, būti ir veikti multikultūrinėje aplinkoje

Remdamasis savo kasdiene patirtimi pažįsta įvairias profesijas, ekonominio gyvenimo reiškinius ir formuoja atsakingo vartojimo nuostatas. Pradedą atsakingai elgtis su savo ir kitų nuosavybe, atranda pinigų reikšmę ir daiktų piniginę vertę, o darbą pradeda suprasti ir gerbti kaip būdą užtikrinti asmeninę (saviraiška ir apsirūpinimas gėrybėmis), šeimos (pasirūpinti šeima) ir visuomenės (padėti kitiems) gerovę.

Per savo paties augimo, šeimos gyvenimo ir krašto istorijos tyrinėjimus vaikas pradės formuoti kaitos sąvoką, priimti kaitą ir plėtos pirminius informacijos rinkimo bei interpretacijos įgūdžius. Kasdienėse situacijose reflektuodamas ir pasakodamas apie savo patirtis, numatydamas ir planuodamas savo dieną vaikas plėtos laiko suvokimą ir pradės orientuotis laiko tėkmėje (praeitis – dabartis – ateitis).

Stebėdamas, keliaudamas, vartydamas knygas ir žaisdamas susiorientuos savo artimoje aplinkoje, pažins nutolusius kraštus, plėtos aplinkos tyrinėjimo gebėjimus ir pradės naudoti vietas bei jų ypatybes nusakančias sąvokas ir žemėlapius. Formuos aplinkos tausojimo / gražinimo nuostatas.

Ugdymo sritys	Komunikavimo			Kultūrinė			Kūrybiškumo				Pažinimo				Pilietiškumo				Skaitmeninė			S E S G				
	Pranešimo kūrimas	Pranešimo perdavimas/sąveika	Praneš. interpretavimas	Kultūrinis išprusimas	Kultūrinė raiška	Kultūrinis sąmoningumas	Tyrinėjimas	Generavimas	Kūrimas	Vertinimas	Žinios, gebėjimai	Maštymas	Problemų sprendimas	Mok. mokyti	Pil. tapatumas/galia	Gyvenimas bendruom.	Pagarba teisėms/laisvėms	Valstybės kūrimas	Sk. turinys	Sk. komunikavimas	Sk. sauga	Problemų sprendimas	Savimonė, savitvarda	Empatija, santykiai	Atsakingi sprendimai	Rūpinimasis sveikata
Gamtamokslinis ugdymas							●																			
Kalbinis ugdymas							●																			
Matematinis ugdymas							●																			
Meninis ugdymas							●																			
Sveikatos ir fizinis ugdymas																										
Visuomeninis ugdymas							●																			

Praktinė užduotis #2: Kompetencijų raiškos paieška ugdymo sričių pasiekimuose

- Peržiūrėkite vienos ugdymo srities pasiekimus ir pabandykite juose atpažinti kompetencijų raišką.
- Prie pasiekimų (A1, A2, ...) skaičiukais (3 - pagrindinė/svarbiausia kompetencija; 2 - tikslingai plėtojama/vertinama kompetencija; 1 - verta plėtoti ir šią kompetenciją) pažymėkite atpažintas kompetencijas.

MEDŽIAGA DARBUI

- Lentelė (excel) „Kompetencijų dimensija pasiekimuose“

Pasiekimų ir jų lygių aprašai (iš programų)

<https://www.emokykla.lt/bendrosios-programos/visos-bendrosios-programos/8>

BENDROSIOS PROGRAMOS

Praktinė užduotis #2: Kompetencijų raiškos paieška ugdymo sričių pasiekimuose

Kompetencijų dimensija pasiekimuose

									
Ugdymo sritis	Pasiekimų sritis		PAŽ	KOM	SESG	PIL	KŪR	KUL	SK
GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS	A. Gamtamokslinis tyrinėjimas	A1							
		A2							
		A3							
		A4							
	B. Gamtamokslinis komunikavimas	B1							
		B2							
		B3							
		B4							
	C. Gamtos ir žmogaus dermės pažinimas	C1							
		C2							
		C3							
		C4							

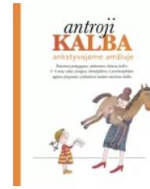

Įgyvendinimo rekomendacijos

Ištekliai

Skaitmeninės mokymo priemonės (15)

Metodinė medžiaga (7)

Rekomendacijos dėl nuotolinio ugdymo proceso organizavimo ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

Patirčių erdvės. Rekomendacijos priešmokyklinio ugdymo pedagogui

Pradžiai Bendrosios programos Skaitmeninės mokymo priemonės Vadovėliai Metodinė medžiaga Rekomendacijos Renginiai

Metodinė medžiaga pagal dalykus

Plačiau apie metodinę medžiagą

← Grįžti atgal

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001 „Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PRIEŠMOKYKLINIO UGDYMO BENDROSIOS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijos

Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijoje pateikiami veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai, aprašomas kalbinių gebėjimų ugdymas, tarpdalykinių temų integravimas. Aiškinama kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus, pateikiama bendradarbiavimo su šeima pavyzdžių.

Mokytojai rekomendacijose ras užduočių ar vaikų darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžių, pateikiamas skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos priešmokyklinio ugdymo bendrajai programai įgyvendinti.

Įgyvendinimo rekomendacijas rengė: dr. Audronė Allan, Regina Beinorienė, prof. dr. Natalja Fatkulina, Rasa Jankauskienė, prof. dr. Aušra Kazlauskienė, Irena Kraičinska, prof. dr. Džiuljeta Maskuliūnienė, doc. dr. Rita Makarskaitė Petkevičienė, doc. dr. Sergejus Neifachas, Virgilijus Pupekis, Erika Poškevičienė, Raminta Rupšienė, doc. dr. Emilija Sakadolskienė, Nadia Venskuvienė, Jūratė Vileikienė, Audronė Vizbarienė.

